

Příprava a organizace her

KURZ TÁBOROVÉHO PRACOVNÍKA

Hra – základní výchovný prostředek

Hra je přirozenou součástí všech pionýrských aktivit - schůzek, akcí i táborů. Pomocí her děti poznávají svět, své možnosti i schopnosti. Hra je pro ně především zábava, radost, možnost být s ostatními dětmi, uvolnění.

Většina dětí se při hře po chvíli přestává kontrolovat - chovají se tak, jaké opravdu jsou. Pokud je vedoucí dobrý pozorovatel, hodně se při hře o dětech dozví.

Prostřednictvím her můžeme formovat a ovlivňovat osobní rozvoj dětí - znalosti, dovednosti, vlastnosti i chování. Každá hra děti něčemu naučí, něco trénuje, něco rozvíjí, je spojená se zážitkem, emocemi. Říkáme tomu výchova prožitkem nebo také **zážitková pedagogika**.

Aby hra splnila svůj účel, měl by si vedoucí vždy předem promyslet, jakou hru a proč do programu zařadí, jaký **VÝCHOVNÝ CÍL** nám vybraná hra pomůže splnit.

Zkus vyjmenovat 10 dovedností, vlastností, schopností, které můžeš pomocí her u dětí rozvíjet, trénovat, posilovat.

Výběr hry

Co všechno musíme promyslet předem:

- HRÁČI: věk a počet hráčů (účastníků), znalosti, schopnosti, dovednosti,...
- CÍL HRY: proč hru hrajeme (co se hráči naučí, procvičí, co hra rozvíjí, zdokonaluje...);
- PROSTŘEDÍ: kde se bude hrát, roční období, den-noc;
- ČAS: čas na hru, čas na přípravu, čas na reflexi a hodnocení;
- POMŮCKY: potřebné pomůcky a vybavení, množství;
- ROZHODČÍ: kolik vedoucích je na hru potřeba;
- BEZPEČNOST: bezpečnostní rizika, opatření.

Jakou hru zvolíš pro děti z 1. a 2. třídy, když budete venku na louce a budete mít s sebou „jen“ šátky?

Motivace

Způsob, jak hráče nadchneme pro danou hru:

- legenda, příběh
- soutěž
- pochvala, povzbuzení, nadšení vedoucího, účast vedoucího ve hře
- odměna (diplom, sladkost)
- tajemství, dobrodružství
- výzva (překonat překážku, sám sebe)
- na základě předchozího zážitku
- vzbudit touhu něco nového poznat, naučit se

Jaký druh motivace je používán ve vašem oddíle nejčastěji?

Vysvětlení pravidel

Zásady při vysvětlování pravidel:

- nahlas, jasně, zřetelně, srozumitelně, přiměřeně věku a schopnostem hráčů;
- zachovat posloupnost, neskákat sem tam;
- zajistit si pozornost všech, oční kontakt, zpětná vazba;
- poutavě, s nadšením;
- pokyny písemně, např. info-cedule (zejména u složitějších her);
- dát prostor na dotazy a upřesnění;
- názorná ukázka.

(Je dobré mít pravidla napsaná u sebe, někdo další mě při vysvětlování kontroluje, doplňuje.)

Už máš za sebou vysvětlování pravidel hry dětem z oddílu nebo družiny?

Vymezení hry

Zásady při vysvětlování pravidel:

- Vymezit herní území, hranice, zakázaný prostor.
- Vymezit čas na hru.
- Stanovit signál pro začátek a konec, případně nouzový signál.
- Určit prostor pro ty, kdo vypadnou ze hry dřív.

Zamysli se. Při jaké hře nebo v jaké situaci se hodí mít domluvený nouzový signál?

Rozdělení do družstev

Náhodné rozdělení (týmy nemusí být vyrovnané):

- losovat (kartičky se jmény, korálky, bonbóny, barevné lístečky...)
- rozpočítat (prvý - druhý)
- zvolit kapitány, kteří si sami vyberou
- předchozí hrou (např. Molekuly)

Cílené rozdělení (udělá vedoucí sám - podle cíle dané aktivity):

- vyrovnané týmy podle schopností a dovedností
- podle sympatií nebo antipatií (buď kamarády spolu, nebo schválně ty, kdo se moc neznají, nemusí...)
- podle věku (věkově prostupná nebo homogenní družstva)

Zamysli se. Jaké nevýhody může mít rozdělování, kdy si kapitáni z řad dětí sami vybírají spoluhráče?

Shrnutí pravidel

Před samotnou hrou nezapomeň:

- zopakovat stručně pravidla a vymezení hry;
- ověřit si, že všichni rozumí;
- poskytnout prostor pro dotazy a upřesnění;
- upozornit na rizika a bezpečné chování;
- důrazně požadovat dodržování pravidel.

Myslíš, že každý pochopí pravidla hry hned napoprvé?

Musí pravidla chápat všichni, nebo stačí, když jim rozumí většina hráčů?

Průběh hry

Rozhodčí:

- po celou dobu kontrolují průběh hry, bezpečnost, dodržování pravidel;
- zasáhnou v případě potřeby;
- jsou k dispozici pro dotazy a upřesnění v průběhu hry.

Když hrajete v oddíle hry, bývají mezi rozhodčími i děti?

Hodnocení hry (Reflexe)

Vyhodnocení hry:

- vyhlášení vítězů, přidělení bodů, odměna.

Hodnocení:

- ÚČASTNÍKŮ - zhodnotit průběh hry, dodržování pravidel, zvládnutí úkolu (splnění cíle), ocenit snahu, fér hru, spolupráci, vzájemnou komunikaci...
- ORGANIZÁTORŮ - co se povedlo, co ne, splnila hra svůj cíl? Potřebují pravidla nějaké doplnění?

Reflexe:

- Zařazujeme ji zejména na konci složitějších her, psychoher atd. Probíhá formou rozhovoru hráčů s vedoucím hry. Při reflexi by si hráči měli uvědomit, čím je hra obohatila, jestli se dozvěděli něco nového, získali novou zkušenost a prožitek. Někdy až při reflexi hráči zjišťují, co vlastně bylo cílem dané aktivity, mohou zhodnotit, jestli byl splněn. Reflexi by měl vždy vést zkušený vedoucí, který má důvěru hráčů, je empatický a umí dobře komunikovat. Zejména po náročných psychohrách pro starší děti a dospělé je dobré mít k dispozici psychologa nebo zkušeného pedagoga - nikdy nevíte, jak hráči zareagují na složitější situace.